

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 391/2011-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť J. H., Z., zastúpeného spoločnosťou J., spol. s r. o., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 49/2011 z 31. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2011 doručená faxom a 20. septembra 2011 poštou doplnená sťažnosť J. H., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou J., spol. s r. o., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl.

47 ods. 3 ústavy a základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 49/2011 z 31. mája 2011 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ *„Návrhom na začatie konania zo dňa 24. 11. 2008... žiadal, aby mu odporkyňa vrátila sumu 3.950,08 €, ktorú protiprávne vybrala z jeho podnikateľského účtu“*. Sťažovateľ uviedol, že *„peňažné prostriedky na jeho podnikateľskom účte nie sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z toho dôvodu s odvolával na ustanovenie § 126 a ust. 143 Občianskeho zákonníka a žiadal, aby súd zaviazal odporkyňu túto sumu vrátiť s príslušným úrokom z omeškania.“*. Sťažovateľ ako navrhovateľ a odporkyňa uzavreli manželstvo 11. novembra 1999. Dňa 8. augusta 2008 došlo k výberu peňažných prostriedkov odporkyňou z podnikateľského účtu sťažovateľa. V tom čase ich manželstvo trvalo a trvalo aj ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (ktoré nebolo zrušené ani nebol zmenený jeho rozsah). V čase konania o návrhu sťažovateľa vedeného Okresným súdom Martin (ďalej len „okresný súd“) boli sťažovateľ a odporkyňa v rozvodovom konaní.

Okresný súd rozsudkom č. k. 21 C 110/2008-136 z 8. decembra 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrhu sťažovateľa vyhovel a zaviazal odporkyňu zaplatiť sumu 3 250,08 € s príslušenstvom v prospech sťažovateľa.

Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie odporkyne rozsudkom sp. zn. 6 Co 256/2010 z 29. septembra 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) zmenil rozsudok okresného súdu tak, že návrh sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom. Najvyšší súd stotožniac sa s právnymi závermi krajského súdu dovolanie sťažovateľa napadnutým rozsudkom zamietol.

Sťažovateľ videl porušenie ním označených základných práv v nesprávnych právnych záveroch najvyššieho súdu (ako i krajského súdu) v tom, že peňažné prostriedky na podnikateľskom účte sťažovateľa tvorili bezpodielové spoluvlastníctvo manželov (sťažovateľa a odporkyne), a preto výber peňažných prostriedkov odporkyňou z tohto účtu nie je možné posudzovať ako neoprávnený zásah do výlučného vlastníctva sťažovateľa. Sťažovateľ zastával v priebehu konania, ako aj vo svojej sťažnosti názor, že predmetné peňažné prostriedky netvorili bezpodielové spoluvlastníctvo jeho a odporkyne, ale súčasť jeho podniku ako podnikateľa a jeho výlučné vlastníctvo.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a základné právo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 49/2011 zo dňa 31. 05. 2011 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 49/2011 zo dňa 31. 05. 2011 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu J., spol. s r. o. so sídlom v N. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnymi závermi najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku, na základe ktorých najvyšší súd zamietol jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu (ktorým bol zmenený rozsudok okresného súdu tak, že bol zamietnutý návrh sťažovateľa).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikované právne závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku najvyššieho súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Naopak, najvyšší súd svoje právne závery podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, t. j. tak, ako to vyplýva z požiadaviek základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keď uviedol:

„Posúdiť, či je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu so zreteľom na uplatnený dovolací dôvod... obsahovo konkretizovanému dovolacím námietkami správny... znamená v danom prípade preskúmať opodstatnenosť odvolacím súdom vysloveného právneho názoru, že peniaze (t. j. veci) nachádzajúce sa na účte žalobcu boli príjmom (výnosom) z nehnuteľnosti, ktorá slúžila obom účastníkom konania ako manželom. Nepovažoval pritom za rozhodujúce, či predmetná nehnuteľnosť bola v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov alebo v podielovom spoluvlastníctve účastníkov konania. Žalovaná navyše mala k účtu aj dispozičné oprávnenie, ktoré mohla získať iba so súhlasom žalobcu. Za daného stavu nemožno vylúčiť sumu..., ktorú vybrala žalovaná z účtu žalobcu za trvania manželstva z bezpodielového spoluvlastníctva manželov a to aj v prípade, že sa nachádzali na podnikateľskom účte žalobcu. Dovolací súd takýto záver odvolacieho súdu považuje za správny...“

Podnikanie jedného z manželov ako fyzickej osoby sa považuje za výkon povolania a je jedným zo spôsobov ekonomického zabezpečenia manželov. Výnosy z oddeleného

majetku jedného z manželov patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a rovnako ako mzda z pracovného pomeru vyplácaná jednému z manželov sú najčastejším zdrojom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, z ktorého je potom vytváraný spoločný majetok manželov. Z ustanovení Občianskeho zákonníka nevyplýva, že spoločným majetkom by mal byť iba zisk, ktorý predstavuje rozdiel medzi výnosmi z podnikania a nákladmi na podnikanie v súvislosti s ním vynaložené. Nejestvuje žiaden zákonný dôvod, aby akýkoľvek výnos z podnikania manželov bol vylúčený z režimu bezpodielového spoluvlastníctva. Tento záver sa uplatní bez ohľadu na to, či výnosy dosiahnuté podnikateľskou činnosťou podnikateľa, spočívajúce v peňažnom príjme sú podnikateľovi vyplatené v hotovosti alebo sú mu poukázané na účet v bankovom ústave. Napokon aj výnosy z oddeleného majetku jedného z manželov patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.“

Ústavný súd nezistil, že by napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základným právom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Inak povedané, o prípadnom porušení označeného základného práva hmotnoprávneho charakteru by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v

čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. V dôsledku uvedeného je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2011